

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola (SOU 2008:27)

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har erbjudits att kommentera betänkandet om en ny gymnasieskola. Ungefär hälften av våra medlemmar har också inbjudits att yttra sig och förbundet begränsar sina kommentarer till några av de övergripande frågorna som rör relationen gymnasieskola – högskola. Urvalet bland medlemmar som inbjudits att svara speglar högskolans bredd. Vi kommenterar därför vare sig namngivning och innehåll i de olika programmen. Det vet vi att våra medlemmar gör. Vi tillstyrker stora delar av de grundläggande förslagen men anser att det i detaljer återstår arbete. Vi saknar t.ex. en analys av uppdelningen på högskole- respektive yrkesförberedande program när det gäller förväntad storlek och möjligheterna för högskolesektorn att rekrytera.

Inledningsvis skall sägas att Förbundet uppskattar den öppenhet med vilken utredningsarbetet bedrivits gentemot SUHF med återkommande möten med utredningen. Utredaren ger en insiktsfull beskrivning av problem i dagens gymnasieskola. Vi tror att de föreslagna reformerna rätt genomförda kan bidra till en kvalitetshöjning av gymnasieskolan vilket också påverkar kvalitén i högskolan. Vi välkomnar också ambitionen att undvika att införa återvändsgränder i utbildningsvägarna. Felaktigt gjorda val skall kunna korrigeras i olika delar av systemet, antingen genom byte av program – även om det sannolikt kostar eleven tid – eller genom gymnasial vuxenutbildning.

Vi uppskattar den tydlighet som övergripande finns i utredningens förslag och den förbättrade överblick som den medger och vad enskilda val ger för möjligheter. Begränsningen av antalet program och valmöjligheter inom programmen är ett steg i rätt riktning. Som ytterligare ett led i ökad tydlighet bör inte kurser med olika poängtal ges samma namn.

Förbundet stöder varmt förslaget om att inrätta ett nationellt råd under Skolverket med deltagande från ett antal avnämare. Vi delar synen att universitet och högskolor är en mycket stor avnämare och att sektorn bör erbjudas en omfattande representation i rådet. Vi uppskattar dessutom mycket den ambition som beskrivs om att högskolesektorn dessutom skall ges en möjlighet att påverka gymnasieskolans utformning. För att inte blanda olika roller bör ordförandeskapet för rådet innehållas av en annan person än Skolverkets generaldirektör. SUHF, som är samarbetsorganet för universitet och högskolor, bör tillfrågas att utse

ADRESS	E-MAIL	PHONE	MOBILE	FAX	WEBSITE
Rådmanngatan 72 SE -113 60 Stockholm Sweden	Bengt.Karlsson@suhf.se Helena.Lejon@suhf.se Kerstin.Reithner@suhf.se	+46 8 32 28 53 +46 8 32 05 26 +46 8 32 13 88	+46 708 32 28 53 +46 708 32 05 26 +46 708 32 13 88	+46 8 32 93 70	www.suhf.se

representanterna för sektorn. Vi stöder också förslaget om att utse programråd för de olika utbildningarna, även här med representation för avnämarna. Det återstår en del arbete innan programrådets roll och uppdrag är helt klarlagt.

Vi stöder också förslaget om att införa examensansvariga lärare och att på det sättet öka samarbetet mellan gymnasieskola och högskola. Utöver den kompetenshöjning ämnesmässigt detta skulle kunna ge vill vi framhålla att god vägledning av kompetent personal med aktuell kunskap om högskolans olika möjligheter är en viktig komponent för att göra högre utbildning till ett attraktivt och realistiskt alternativ för den enskilde. Återkopplingen till högskolan ger förstås också större kunskap och förståelse om förutsättningar och utveckling i gymnasieskolan för högskolepersonalen. En kvalitetshöjning med anställning av denna nya kategori lärare med samverkansuppgifter är självfallet inte gratis men det är vår förhoppning att dessa angelägna medel skall tillföras gymnasieskolan. Vi förstår och instämmer i att det bör vara disputerade personer som anställs som examensansvariga lärare men vill samtidigt varna för att det kan uppstå svårigheter vid rekryteringen. Även högskolan har ibland i vissa ämnen svårigheter att anställa forskarutbildade lärare. Problemet med vad som händer med examensrätten för en skola som, ev tillfälligt, inte lyckats rekrytera en sådan person måste finna en lösning.

Förbundet inser fördelen med tydlighet i en uppdelning av högskoleförberedande linjer och yrkesförberedande. Vi är emellertid tveksamma till förslaget att för flera yrkesförberedande program inte göra det möjligt att inom programmet läsa alla ämnen som ger högskolebehörighet. Vi tänker särskilt på svenska och engelska om 200 respektive 100 poäng, där det krävs ett utökad program för att få med båda. Vi är tveksamma till om de som läser programmet i så stor utsträckning kommer att läsa ett utökad program. Vi anser att kunskaper i svenska och engelska behövs för att möta samhällets och en ökad internationaliserings behov för individen. Varje individ byter sannolikt yrke flera gånger under sitt yrkesverksamma liv och goda kunskaper i svenska och engelska bedömer vi vara en förutsättning för bredare valmöjligheter och en god kompetensförsörjning för näringsliv och offentlig sektor.

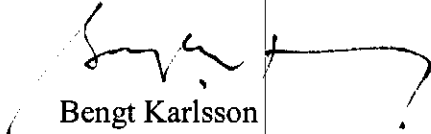
Gymnasieskolan är den högsta skolformen som skall sörja för befolkningens allmänna bildning liksom ge underlag för fortsatt yrkesutbildning inom olika områden. Det kan därför förvåna att de estetiska ämnena ges en mer undanskymd roll och utrymme i programmen. Det kan ifrågasättas om detta kommer att innebära att undervisningsunderlaget därmed blir så litet att skolan i stort kommer att sakna lärarkompetens inom dessa områden. Vi saknar en analys av samhällseffekterna av mindre bildning inom dessa områden när Estetisk verksamhet (ESV) och dess beskedliga 50 poäng stryks.

Vi noterar förslaget om ett fjärde år på teknikprogrammet. Det kan säkert vara ett bra alternativ för såväl yrkesexamen och ge en högskoleförberedande utbildning för andra. Blandningen av dessa behov i samma utbildning behöver tydliggöras ytterligare. Vi avråder från att använda gymnasieingenjör som examenstitel. "Ingenjör" bör vara förbehållet högskoleutbildning som examen för att inte skapa förvirring. Detta också med tanke på tidigare gymnasieingenjörers utbildning i förhållande till det här föreslagna fjärde året.

Vid genomförandet av en genomgripande reform av detta slag måste tidsaspekterna och informationsinsatserna noga vägas in. Ett mycket omfattande informationsarbete från tidiga delar av högstadiet och förstås hela vägen upp genom gymnasiet av implikationerna av olika val måste göras. Regjäla ambitionsökningar av studie- och yrkesvägledningen måste till. Här har ungdomsskolan och högskolan ett gemensamt intresse av samverkan så att gymnasiets vägledning ger eleverna god kunskap om högskolans utbud och förutsättningar.

En reform av detta slag innebär också att uppmärksamhet behöver ägnas åt att tillträdesreglerna fullt ut fungerar i relation till dagens och att noggranna avstämningar görs gentemot högskolans behörighetskrav. Här återstår en del arbete.

Enligt uppdrag

Bengt Karlsson
Generalsekreterare